

Asia: VN/8546/2019

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustuksista vuosina 2020 - 2023

1. Valtionavustuksen myöntämisen edellytykset ja avustuksen hakeminen

1a) Ovatko luonnoksen mukaiset avustuksen myöntämisen edellytykset selkeät ja perustellut (asetusluonnoksen 1-3 §)?

.

1b) Onko luonnoksessa esitetty avustuksen myöntämisen edellytyksiä ja hakemista koskeva sääntely muutoin toimivaa?

-

2. Valtionavustuksen enimmäismäärää koskeva sääntely

2a) Onko asetuseruonnoksen 4 §:n mukainen avustuksen enimmäismääriä koskeva sääntely selkeää ja perusteltua?

-

2b) Onko 4§:n 2 momentin mukaiset maakuntien hankekokonaisuuksien enimmäismäärät määritelty onnistuneesti? Onko sääntely muutoin toimivaa?

-

3. Muut kommentit

3a) Onko asetuseruonnoksen sääntelyssä muutoin kommentoitavaa?

-

3b) Mitä muita mahdollisia seikkoja asetuksen jatkovalmistelussa tulisi ottaa huomioon?

Suomen Kuntoutusyritykset pitää lähtökohtaisesti hyvänä, että peruspalvelujen saatavuutta vahvistetaan ja kehittämistyötä tehdään ihmislähtöisesti, asiakas keskiössä.

Esitämme kuitenkin seuraavassa huomioita yksityisen sektorin roolista Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystaloudessa.

Asetuksesta puuttuvat maininnat tulevaisuuden monituottajamallista. Hallitusohjelman hillitty monituottajamalli uhkaa jäädä merkityksettömäksi, mikäli yksityistä ja kolmatta sektoria ei nosteta riittävästi julkisten palveluntuottajien tueksi Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystaloudessa -ohjelmassa ja sen edellyttämiä valtionavustuksia jaettaessa. Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelman rahoitus muodostuu pääosin STM:n peruspalveluiden kehittämiseen kohdentuvasta rahoituksesta momentilta 33.60.39. Tälle momentille on varattu kuitenkin vain 60 milj. euroa peruspalveluiden saatavuuden parantamiseen, kun STM:n on todennut, että ohjelman rahoituksen kokonaismäärä on 70 milj. euroa. Hallituksen on syytä avata, mistä puuttuva noin 10 milj. euroa otetaan.

JTS:n mukaan peruspalveluiden saatavuus sisältyy kokonaisuuteen, jossa on mukana mm. hoivahenkilöstön vähimmäismitoituksen nostaminen, kotihoidon resurssien lisääminen ja vammaispalvelulain kokonaisuudistus. JTS:n mukainen rahoitus ei ole riittävä.

Kuntien ja kuntayhtymien taloustilanne on heikko ja monessa paikassa joudutaan tekemään vaikeita päätöksiä leikkauksista ja verojen korotuksista. Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelmassa on tunnistettava riski siitä, että kunnat vähentävät perustason terveys- ja sosiaalipalvelujen rahoitusta hankerahojen tullessa käyttöön ja näin siirtävät vaikeita päätöksiä eteenpäin. Ohjelmaa arvioitaessa on otettava huomioon myös muutokset kunnan muussa palvelujen rahoituksessa.

Pidemmällä aikavälillä on huomattava, ettei hallituksen hahmottelema maakuntamalli tai tulevaisuuden sote-keskus sisällä vielä sellaisia elementtejä, jotka hillitsisivät erikoissairaanhoidon kustannusten kasvua suhteessa peruspalveluihin. Esim. järjestämisvastuun keskittäminen suuremmille alueille ei itsessään pienennä julkisten erikoistason organisaatioiden suurta neuvotteluvoimaa, mikä on näivettänyt peruspalveluja ja pidentänyt hoitajajonoja. Tulevaisuuden sote-keskus voisi hyötyä erikoistason menojen hillinnästä lainsäädännön avulla.

Yritysten tulee olla tiiviisti mukana sote-keskusten palvelutarjonnan toteuttamisessa esimerkiksi palvelusetelijärjestelmän kautta. Etenkin pienet ja paikalliset kuntoutusalan yritykset voivat paikata aukkoja, joita julkinen palveluntuottaja ei voi yksin kustannustehokkaasti täyttää.

Julkisen ja yksityisen sektorin hyvästä yhteistyöstä on jo nyt olemassa hyviä toimintamalleja, joita tulee kehittää ja ottaa myös laajemmin käyttöön. Hyvinä esimerkkinä toimivasta kuntoutuksen palvelusetelista voidaan esittää Helsingin kaupungin fysio- ja toimintaterapian palvelusetelit.

Terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen vaatii vahvaa panostusta terveyden edistämiseen ja sairauksien ennaltaehkäisyyn. Tehokkain ja inhimillisesti paras keino tähän on työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen, mikä edellyttää kuntoutustarpeen varhaista tunnistamista. Lisäksi

kuntoutuspalvelujen pitää toimia tehokkaasti. Näin ollen valtionavustuksia jaettaessa myös työ- ja toimintakyvyn edistäminen on otettava avustusten myöntämisessä huomioon.

Saarinen Juhani
Suomen Kuntoutusyrittäjät ry